

CYRIL HÖSCHL: ČESKÁ PSYCHIATRIE JDE SPRÁVNÝM SMĚREM

Rok 2005 nepochybně vstoupí do dějin české psychiatrie. Zasloužila se o to Asociace evropských psychiatrů, když do svého čela na svém lednovém zasedání v Mnichově zvolila zástupce České republiky Cyrila Höschla. Nově jmenovaného prezidenta jsme požádali o zhodnocení situace, v níž se nepochybně i jeho zásluhou domácí psychiatrická scéna ocitla.

❖ **Začátkem roku jste byl zvolen předsedou Asociace evropských psychiatrů. Dá se shrnout, jaký dopad to může mít pro naši psychiatrii?**

Je to tuším vůbec poprvé, kdy byl někdo z naší části Evropy (tím myslím země bývalého sovětského bloku) zvolen do takovéto funkce v nadnárodní psychiatrické společnosti. To nemá precedent a znamená to, že se cosi zásadního vsuktu změnilo. Pro českou psychiatrii je to signál, že už není vnímána jako outsider, jako dědic politického zneužití a obsoletní odborné úrovně, jakou pro svět představovali komunističtí koryfeje. Dokonce to znamená, že zvenčí viděno patří psychiatrie v tomto ohledu k několika světovým výjimkám v rámci celé naší medicíny. Jinými slovy, už i na odborných úrovních pojednou zjišťujeme, že jsme se opět stali součástí Evropy. Změna politické mapy prosákla o patro níž a psychiatrie byla u toho, což je dobře.

❖ **Vnímáte to jmenování jako ocenění osobních zásluh, nebo spíše jako vyznamenání pro celou domácí psychiatrii?**

Já to beru jako nesporný přínos pro celou domácí psychiatrii a potvrzení toho, že to, o co se mnozí z nás snažíme a co děláme, jde v zásadě správným směrem. Zamýšlím-li se nad příčinami této události, pak nemohu pominout význam ohromného pokroku, ke kterému došlo u části české psychiatrické komunity, zejména v prezentačních dovednostech některých kolegů na mezinárodním fóru a v jejich schopnosti probojovat se do mezinárodních impaktovaných časopisů. Ať si o tom myslí kdo chce co chce, bez této viditelnosti naší odborné scény by se něco takového, jako zvolení prezidentem evropské asociace, absolutně nemohlo přihodit. Za to patří dík a uznání všem kolegům, kteří se o to vlastně takto nepřímo zasloužili.

❖ **Podle jakých kritérií se předseda volí?**

Volba je dvoustupňová. Nejprve se z pléna zvolí sněm (board), což je vlastně jakýsi parla-

ment. Sněm pak na svém dalším zasedání volí výkonný výbor (executive committee, EC), a to jmenovitě jednotlivé funkce včetně příštího prezidenta (president-elect). Kritériem je zejména odborný profil uchazeče a jeho základní teze. Důležitá je také dosavadní zásluha buď přímo o AEP nebo alespoň v jiných mezinárodních psychiatrických společnostech. V neposlední řadě to je viditelnost a činnost na různých odborných fórech (přednášky, členství v různých komisích, diskuze apod.), která vytváří povědomí individuální známosti u těch, se kterými se člověk setkává a kteří přímo či nepřímo tvoří elektorát takovýchto společností.

❖ **Je taková pozice spíše prestižní, nebo má i nějaké nevýhody? Určitě bude přinejmenším velmi náročná časově...**

Asi to prestižní pozice je, protože mne překvapilo, kolik jsem dostal blahopřání od lidí, které ani pořádně neznám, zejména ze západní Evropy. Byli mezi nimi i klasici psychiatrie, k nimž chovám neobyčejný respekt a úctu a spíš se před nimi v nové roli stydím. Ovšem nebýt toho, tak bych si tuto okolnost asi vůbec neuvědomoval. Časová náročnost je srovnatelná s tím, co dělám ve většině funkcí doma.

❖ **Jak dlouho trvá funkční období?**

V AEP to chodí podobně jako u nás třeba v ČNPS: prezident je volen vždy s dvouletým předstihem. První dva roky má tedy funkci „president-elect“, kdy je v pozici místopředsedy a „zaučuje se“ do prezidentské funkce, do níž po dvou letech automaticky přejde. V té chvíli je pak zároveň volen jeho nástupce. To znamená, že v letech 2005–2006 jsem ve funkci president-elect a 2007–2008 prezident.

❖ **Jaké budou Vaše úkoly a o co se budete zasazovat? Můžete nějak prospět lékařům v praxi?**

Hlavním úkolem prezidenta je rozvíjet prestiž asociace, shromáždit evropské psychiatry kolem nějaké myšlenky, na které se shod-

nou a přitom ji považují i pro sebe za důležitou, rozšířit kvalitní členskou základnu, vybudovat aktivní sekce, které obsluhují jednotlivé podobory, podílet se na evropské legislativě zejména v oblasti lékařského vzdělávání a etiky, udržet asociaci v ekonomické prosperitě, tj. organizovat atraktivní setkání na evropské úrovni (kongresy), vytvořit programy a pobídky pro mladé odborníky a badatele a umožnit jim participaci na činnosti asociace, nepřímo také udržet úroveň a prosperitu časopisu European Psychiatry a přispět k dalšímu zvýšení jeho impaktu faktoru. Pro sebe v této funkci vidím také příležitost významně pomoci emancipovat v evropském kontextu psychiatrii všech zemí střední a východní Evropy. Naším lékařům v praxi může naopak prospět implementace programů duševního zdraví, jejich harmonizace s evropským úsilím, navýšení prostředků na psychiatrickou péči, které si od takové implementace slibujeme, a v neposlední řadě destigmatizace oboru, o kterou se i česká psychiatrická společnost aktivně snaží.

❖ **Mohl byste zhodnotit postavení současné české psychiatrie v kontextu evropské?**

Myslím, že je dnes naprosto srovnatelné například s belgickou či rakouskou, i když zdroje má absolutně i relativně stále významně menší. Zaostáváme ekonomicky, nikoliv odborně.

❖ **Co můžeme Evropě nabídnout, a naopak, v čem se můžeme učit a inspirovat my?**

Můžeme nabídnout určitou znalost poměrů v postkomunistických zemích, iniciativu, nadšení nejmladší generace a tu a tam i pedagogické a výzkumné příspěvky; a naopak, učit se můžeme především přísné formě a metodice vědecké práce, publikačnímu stylu a kultuře, respektu k názoru druhých a ke kulturní odlišnosti. V neposlední řadě se musíme naučit spolu žít ve sdíleném evropském prostoru, a to i v rámci našeho oboru.

Za rozhovor poděkovala Iva Daňková